

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 września 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że I. S. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 25 kwietnia 2015 r. do 30 czerwca 2015 r.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że w dniu 4 sierpnia 2016 r. wnioskodawca wystąpił z wnioskiem o wyrażenie zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za okres kwiecień – czerwiec 2015 r. argumentując fakt uchybienia dokonanymi korektami w związku z wyrokiem sądu.

ZUS wskazał, że z ustaleń wynika, że decyzją z dnia 13 maja 2015 r. ubezpieczony został pozbawiony prawa do wypłaty zasiłku chorobowego od 25 kwietnia 2015 r. do 3 czerwca 2015 r. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej z uwagi na nieprawidłowe wykorzystywanie zwolnienia (pobyt w miejscu pracy w trakcie zwolnienia lekarskiego). Wyrok Sądu Okręgowego potwierdził słuszność decyzji wydanej przez organ rentowy.

Organ rentowy dodał, że w pierwszorazowych deklaracjach do ZUS ubezpieczony rozliczył składki od proporcjonalnie pomniejszonej podstawy wymiaru składek o okres przebywania na zasiłku chorobowym. Tym samym złożenie w dniu 25 lipca 2016 r. korekt deklaracji za kwiecień, maj i czerwiec 2015 r. oraz dopłacenie składek w dniu 26 lipca 2016 r. za wskazany okres w ocenie ZUS nie stanowi przesłanki do wyrażenia zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe.

Organ rentowy dodał, że we wcześniejszym okresie ubezpieczony dwukrotnie korzystał z wyrażenia zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe.

Pismem z dnia 7 września 2016 r. ZUS poinformował wnioskodawcę o niewyrażeniu zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za kwiecień, maj i czerwiec 2015 r.

/decyzja – k. 23 – 24 akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji w dniu 17 listopada 2016 r. złożył ubezpieczony I. S. i wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji przez wyrażenie zgody na opłacenie składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe (za okres od 25 kwietnia 2015 r. do 3 czerwca 2015 r.) po terminie. W uzasadnieniu skarżący wskazał, że skutkiem niewyrażenia zgody na opłacenie składek po terminie za w/w okres jest cofnięcie prawa do przyznanego mu świadczenia rehabilitacyjnego na okres od 4 czerwca 2015 r. do 30 listopada 2015 r., a co za tym idzie konieczność wyrównania składek emerytalno-rentowych za ten okres. Podał, że w tym okresie nie świadczył pracy i podlegał intensywnemu leczeniu i rehabilitacji.

Skarżący podał, że z uwagi na fakt, że w sprawie zasiłku chorobowego (za okres od 25 kwietnia 2015 r. do 3 czerwca 2015 r.) wyrok się uprawomocnił wystąpił do ZUS z wnioskiem o zgodę na opłacenie dobrowolnych składek po terminie.

Dodał, że jego choroba jest faktem potwierdzonym przez Lekarza Orzecznika ZUS. W okresie od 4 czerwca 2015 r. do 30 listopada 2015 r. nie mógł i nie świadczył pracy na rzecz swojej firmy.

Podniósł także, że prowadzi działalność gospodarczą od 1988 r. i od tego czasu wywiązuje się bez żadnych zaległości ze zobowiązań wobec ZUS i US.

/odwołanie – k. 2/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 1 grudnia 2016 r. organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania przytaczając argumentację z zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 3/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca I. S. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) PPHU (...) z siedzibą w Ł. od 9 lutego 1988 r.

/okoliczność bezsporna/

Ubezpieczony zgłosił się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od 1 stycznia 1999 r.

/okoliczność bezsporna/

I. S. dwukrotnie uzyskał zgodę na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe:

- pismem z dnia 27 maja 2010 r. organ rentowy wyraził zgodę na opłacenie składki po terminie za styczeń i kwiecień 2008 r.,

- pismem z dnia 14 września 2012 r. organ rentowy wyraził zgodę na opłacenie składki po terminie za lipiec 2012 r.

/okoliczność bezsporna, pismo – k. 19 akt ZUS/

Decyzją z dnia 13 maja 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił I. S. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 25 kwietnia 2015 r. do 3 czerwca 2015 r. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że do organu rentowego wpłynęło zaświadczenie lekarskie wystawione w dniu 24 kwietnia 2015 r. przez lekarza leczącego J. S. orzekające, o niezdolności wnioskodawcy do pracy od 25 kwietnia 2015 r. do 3 czerwca 2015 r. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w firmie PPHU (...). W dniu 7 maja 2015 r. o godzinie 12.50 pracownicy ZUS przeprowadzili w miejscu pracy ubezpieczonego tj. w firmie PPHU (...) w Ł. kontrolę prawidłowości wykorzystywania w/w zaświadczenia lekarskiego. W trakcie kontroli ustalono, że pobyt I. S. w miejscu pracy spowodowany był koniecznością opłacania rachunków (przelewów) oraz wypełniania dokumentacji dotyczącej pracy. W ocenie organu rentowego wykonywanie powyższych czynności stanowi naruszenie przepisów regulujących prawidłowość wykorzystywania zwolnień lekarskich.

/decyzja – k. 11 – 12 akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji złożył ubezpieczony i wyrokiem z dnia 3 listopada 2015 r. w sprawie sygn. akt XI U 922/15 Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi oddalił odwołanie I. S. od w/w decyzji o wypłatę zasiłku chorobowego.

/wyrok – k. 13 akt ZUS/

Wyrokiem z dnia 14 marca 2016 r. Sąd Okręgowy w Łodzi VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych sygn. akt VII Ua 15/16 oddalił apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 3 listopada 2015 r. w sprawie XI U 922/15.

/wyrok – k. 14 akt ZUS/

Decyzją z dnia 13 lipca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I oddział w Ł. odmówił I. S. prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 4 czerwca 2015 r. do 30 listopada 2015 r. wskazując w uzasadnieniu, że od 25 kwietnia 2015 r. do nadal wnioskodawca nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, gdyż za kwiecień 2015 r. należna składka na to ubezpieczenie została opłacona w zaniżonej wysokości, natomiast za maj 2015 r. w/w składka nie została opłacona.

/decyzja – k. 15 – 16 akt ZUS/

Płatnik składek w dniu 27 czerwca 2016 r. wystąpił z wnioskiem o wyrażenie zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za okres od kwietnia 2015 r. do czerwca 2015 r.

/okoliczność bezsporna, pismo – k. 19 akt ZUS/

Pismem z dnia 18 lipca 2016 r. płatnik składek został poinformowany o rozliczeniu składek od nieprawidłowych podstaw wymiaru za okres od kwietnia do czerwca 2015 r.

/okoliczność bezsporna, pismo – k. 19 akt ZUS/

Wnioskodawca złożył korekty i dopłacił brakujące składki. Zapłacił składki za w/w okres od kwietnia do czerwca 2015 r. w następującym terminie:

- za miesiąc kwiecień 2015 r. ubezpieczony dokonał zapłaty składki w dniu 15 maja 2015 r., zaś dopłaty w dniu 26 lipca 2016 r. – termin zapłaty składki upłynął 15 maja 2015 r.,

- za miesiąc maj 2015 r. ubezpieczony dokonał zapłaty składki w dniu 15 czerwca 2015 r., zaś dopłaty w dniu 26 lipca 2016 r. – termin zapłaty składki upłynął 15 czerwca 2015 r.,

- za miesiąc czerwiec 2015 r. ubezpieczony dokonał zapłaty składki w dniu 15 lipca 2015 r., zaś dopłaty w dniu 26 lipca 2016 r. – termin zapłaty składki upłynął 15 lipca 2015 r.

/okoliczność bezsporna, pismo – k. 19 akt ZUS/

W dniu 4 sierpnia 2016 r. ubezpieczony ponownie złożył wniosek o wyrażenie zgody na uiszczenie składki za miesiąc kwiecień, maj i czerwiec 2016 r. po terminie. W uzasadnieniu I. S. wskazał, że w związku z wyrokiem sądu, który rozstrzygał odnośnie zasiłku chorobowego dokonał korekt deklaracji i dokonał wpłat brakujących składek za okres od kwietnia do czerwca 2016 r. Dodał, że z uwagi na brak ubezpieczenia organ rentowy odmówił mu wypłaty świadczenia rehabilitacyjnego. Podniósł, że wnosi o przywrócenie terminu, gdyż był chory.

/wniosek – k. 18 akt ZUS/

Pismem sporządzonym w dniu 7 września 2016 r. organ rentowy poinformował wnioskodawcę, że nie wyraża zgody na opłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za kwiecień, maj i czerwiec 2016 r. po terminie. Wskazał, że I. S. nie podlegał dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie 1 kwietnia 2015 r. do 30 czerwca 2015 r.

/pismo – k. 20 akt ZUS/

W dniu 15 września 2016 r. wnioskodawca złożył wniosek o wydanie decyzji o okresach podlegania przez niego dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

/wniosek – k. 21 akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie w/w dokumentów, których wartości dowodowej nie kwestionowała żadna ze stron, Sąd zaś nie znalazł podstaw, ażeby odmówić im waloru wiarygodności z urzędu. Dodać należy, że stan faktyczny był pomiędzy stronami bezsporny.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają, stosownie do art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 963), obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, a także - w myśl art. 11 ust. 2 - na swój wniosek dobrowolnie

ubezpieczeniu chorobowemu. Objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem następuje od dnia wskazanego we wniosku, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony (art. 14 ust. 1a).

Z art. 47 ust. 1 pkt 1 wynika, że płatnik składek, będący osobą fizyczną opłacającą składkę wyłącznie za siebie, przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 1a, 2a i 2b, nie później niż do 10 dnia następnego miesiąca.

Zgodnie z dyspozycją art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe, o których mowa w ust. 1 ustają :

- 1) od dnia wskazanego we wniosku o wyłączenie z tych ubezpieczeń, nie wcześniej jednak niż od dnia w którym wniosek został złożony,
- 2) od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie (...) w uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek ubezpieczonego, może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie (...),
- 3) od dnia ustania tytułu podlegania tym ubezpieczeniom.

Należy zauważyć, iż art. 14 Ustawy wymienia trzy, niezależne od siebie okoliczności , przy zaistnieniu których ustaje ubezpieczenie, czyli :

1. z woli płatnika na jego wniosek,
2. z powodu nieopłacenia składki należnej za jeden miesiąc,
3. wobec ustania tytułu podlegania ubezpieczeniu.

Z uwagi na nieopłacenie składki w terminie ustaje ubezpieczenie z mocy samego prawa. W takiej sytuacji nie jest potrzebne cofanie wniosku o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym.

Oczywistym jest, iż przez pojęcie nieopłacenia składek na dobrowolne ubezpieczenie społeczne należy rozumieć nie tylko nie opłacenie tej składki w ogóle, ale również kilkudniowe opóźnienie w opłacie składek, jak również i jej opłacenie z uchybieniem terminu, czy też w niepełnej wysokości (podobne stanowisko zajął S.A. w Ł. w wyroku z dnia 28.04.2000r. III AUa 88/00 OSA 2001/1/1; S.A. w K. w wyroku z dnia 27.04.2000r. III AUa 66/00 OSA 2001/9/32)

Osoba składająca wniosek o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym i oczekująca świadczeń od organu rentowego, zobowiązana jest do opłacania składek na to ubezpieczenie w terminie i we właściwej wysokości (podobne stanowisko zajął S.A. w W. III AUa 1514/99 OSA 2001/4/15).

Przymiotem wszelkich ubezpieczeń dobrowolnych jest to, że ubezpieczenie takie jest kontynuowane, jeżeli składki na to ubezpieczenie są opłacane w terminie i we właściwej wysokości. A zatem wnioskodawca zdając sobie z tego sprawę winien dokonywać wpłat składek w przewidzianym przepisami prawa terminie oraz w określonych przez przepisy wysokościach.

W oparciu o powyższe należy jeszcze raz podkreślić, że dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustaje zarówno, gdy płatnik nie zapłacił składki za jeden pełny miesiąc, ale również, gdy wpłacił ją z uchybieniem terminu ustawowego. W uzasadnionych jednakże przypadkach, mimo opóźnienia z zapłatą składki, ZUS może na wniosek zainteresowanego wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie.

Podkreślić należy, że kwestia zgody, bądź odmowy ZUS, na opłacenie składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie nie wymaga wydania przez Zakład decyzji. Ustawa systemowa przewidywała bowiem wydawanie decyzji w sprawach objętych przepisem art. 83 ust. 1, jak również w innych konkretnie wymienionych sprawach, określonych

w przepisach ustawy (art. 24 ust. 1). W tych to sprawach ustawa zastrzega dla ubezpieczonych (płatników) prawo do odwołania się od wydanej decyzji do właściwego Sądu.

Niewątpliwie wnioskodawca w niniejszej sprawie uiszczył składkę na ubezpieczenie w ustawowych terminach w zaniżonych wysokościach za kwiecień, maj i czerwiec 2015 r. Zaś dopłaty dokonał z uchybieniem ustawowego terminu tj. w dniu 26 lipca 2016 r.

Jednakże istotę sporu w niniejszej sprawie stanowiła ocena zasadności odmowy „przywrócenia terminu” do opłacenia składek. Przed dokonaniem takiej oceny stwierdzić należy, iż decyzja w przedmiocie przywrócenia terminu do opłacenia składek pozostawiona została wprawdzie do uznania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, niemniej jednak nie może być ona całkowicie dowolna, a powinna uwzględniać okoliczności konkretnej sprawy, zwłaszcza przyczyny uchybienia terminu. Decyzja taka podlega kontroli sądowej.

W ustawie przesłanką "wyrażenia zgody" na opłacenie składki po terminie jest wystąpienie "uzasadnionych przypadków". Przyznanie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych uznania w uwzględnieniu lub nieuwzględnieniu wniosku o wyrażenie zgody nie jest zatem niczym nieskrępowane. Przyznana kompetencja winna być wykonywana według sprawdzalnych, sprawiedliwych kryteriów. W doktrynie prawa administracyjnego przyjmuje się, że uznaniowość decyzji nie oznacza dowolności w ich podejmowaniu. Użyte w przepisie art. 14 ust. 2 pkt 2 określenie "może" nie oznacza pełnej dowolności. Nie ma przy tym znaczenia, czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje odrębną decyzję czy też rozstrzyga daną kwestię jako przesłankę wydania decyzji o określonej treści. W tym drugim przypadku, w razie poddania decyzji kontroli sądowej, badanie obejmuje wszystkie okoliczności, także te, które stanowiły przesłanki zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Należy również wskazać, iż przesłanki stanowiące o możliwości przywrócenia terminu do opłacenia składek są całkowicie odmienne, od przywrócenia terminu w rozumieniu art. 168 kpc, który to termin do dokonania czynności procesowej może być przywrócony, jeżeli strona uchybiła terminowi bez swojej winy. W powoływanym przepisie brak jest takiej przesłanki, a zatem należy domniemywać, że ZUS może przywrócić termin do opłacenia składki, w zależności od stanu faktycznego, również w sytuacji, gdy jej nieopłacenie nastąpiło np. z winy nieumyślnej ubezpieczonego, chociażby w postaci lekkomyślności.

W ocenie Sądu Okręgowego decyzja organu rentowego w przedmiocie odmowy przywrócenia terminu do opłacenia składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe była nieprawidłowa.

Zdaniem Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie należało wydać decyzję pozytywną, gdyż zaistniały okoliczności uzasadniające przywrócenie terminu.

Jak wskazano powyżej przyznana kompetencja organowi rentowemu polegająca na wyrażaniu zgody na opłacenie składki po terminie winna być wykonywana według sprawdzalnych, sprawiedliwych kryteriów, gdyż uznaniowość decyzji nie oznacza dowolności w ich podejmowaniu.

W ocenie Sądu wnioskodawca wykazał, że opłacenie składki po terminie nastąpiło bez jego winy. Z załączonych dokumentów wynika bowiem, że wnioskodawca w okresie wielu lat prowadzenia działalności gospodarczej tylko dwukrotnie składał wniosek o wyrażenie zgody na uiszczenie składki po terminie. Ubezpieczony składki regulował terminowo i w prawidłowych wysokościach, za wyjątkiem spornego okresu od kwietnia do czerwca 2015 r. Ubezpieczony z uwagi na to, że uzyskał od lekarza zaświadczenie lekarskie o niezdolności do pracy za okres od 15 kwietnia 2015 r. do 3 czerwca 2015 r. dokonał zapłaty składek za sporny okres od kwietnia do czerwca 2015 r. od niższych podstaw wymiaru składek. Składki uiszczył w ustawowych terminach. Prawomocną decyzją z dnia 13 maja 2015 r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego za okres od 25 kwietnia 2015 r. do 3 czerwca 2016 r. z uwagi na niewłaściwe wykorzystanie zwolnienia. Pismem z dnia 18 lipca 2016 r. wnioskodawca został poinformowany przez organ rentowy o rozliczeniu składek od nieprawidłowych podstaw wymiaru za okres od kwietnia do czerwca 2015 r. Płatnik złożył korekty i dopłacił brakujące składki za okres od kwietnia do czerwca 2015

r. w dniu 27 lipca 2016 r. Zatem na skutek odmowy wypłaty zasiłku chorobowego przez organ rentowy składki zostały opłacone w prawidłowych wysokościach po terminie.

Jak wynika z materiału dowodowego ZUS nie wyraził zgody na opłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie dlatego, że zapłata składki nastąpiła z opóźnieniem i dlatego, że już wcześniej organ rentowy wyraził zgodę na opłacenie składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie. Dodać należy, że organ rentowy nie podał w piśmie z dnia 7 września 2016 r. żadnych powodów odmowy wyrażenia zgody na opłacenie składki za miesiące od kwietnia do czerwca 2015 r. po terminie.

Ponadto zgodzić należy się także z poglądem Sądu Apelacyjnego w Łodzi wyrażonym w uzasadnieniu do wyroku z dnia 28 czerwca 2013 roku w sprawie III AUa 1537/12 (LEX nr 1339373), iż nie jest trafne stanowisko ZUS, uzasadniające odmowę wyrażenia zgody na opłacenie składki po terminie tym, że wnioskodawca już miał wyrażoną zgodę na opłacenie po upływie terminu, albowiem przedmiotowy argument nie ma żadnego znaczenia, gdyż każdy wniosek musi być rozpatrzony przez ZUS indywidualnie w aspekcie przyczyn, które przekroczenie konkretnego terminu spowodowały. Słusznie Sąd Apelacyjny wskazał, że to, iż wcześniej ubezpieczona miała wyrażoną zgodę, mogło i pewnie wywołało u ubezpieczonej przeświadczenie, że i tym razem zgoda taka zostanie wyrażona jeśli zaistniały uzasadnione okoliczności. Zatem odwoływanie się do tego, że wnioskodawczyni miała wcześniej udzieloną zgodę na opłacenie składki po terminie jest nieporozumieniem i w żaden sposób nie może uzasadniać odmowy wyrażenia zgody na opłacenie składki za styczeń 2014 r. po terminie. Ustawa w art. 14 ust. 2 pkt 2 posługuje się pojęciem uzasadnionego przypadku i nie wymaga by był to przypadek szczególnie uzasadniony, czy też, aby były to wyjątkowe okoliczności. Nie uzależnia też wyrażenia zgody od braku winy po stronie wnioskodawcy. Ustawa wymaga jedynie aby był to przypadek uzasadniony, czyli taki, który obiektywnie usprawiedliwia i tłumaczy dlaczego składka nie została zapłacona w terminie.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy należy dojść do przekonania, że w odniesieniu do wnioskodawcy zaistniał uzasadniony przypadek pozwalający na wyrażenie zgody na opłacenie składki na ubezpieczenie chorobowe za kwiecień, maj i czerwiec 2015 r. po terminie.

Dlatego też w ocenie Sądu należało przywrócić jej termin do zapłaty składki. A co za tym idzie uznać, że odwołanie wnioskodawcy jest zasadne.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie (...) §2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu, wypożyczając akta rentowe.

K.K.-W.